

Arbetsmarknadsdepartementet

Europeiska Kommissionen mot Rasism
och Intolerans
Europarådet**Information om Sveriges uppföljning av prioriterade rekommendationer i
ECRI:s rapport om Sverige i den fjärde övervakningsomgången**

Europeiska Kommissionen mot Rasism och Intolerans (ECRI) offentliggjorde sin rapport om Sverige i den fjärde övervakningsomgången den 25 september 2012 (CRI(2012)46). I rapporten anmodar ECRI de svenska myndigheterna att prioritera genomförandet av tre rekommendationer. Vidare framhåller ECRI att kommissionen senast två år efter offentliggörandet av rapporten kommer att göra en lägesuppföljning av rekommendationerna. Sverige önskar därför lämna följande information.

1. ECRI rekommenderar att de svenska myndigheterna antar en handlingsplan för att skyndsamt ta itu med de facto boendesegregationen i Sverige. Denna plan bör omfatta praktiska åtgärder som ska vidtas av relevanta intressenter, en budget och tillräckliga resurser för att uppnå de uppställda målen. Lokala myndigheter bör också engageras i bekämpandet av de facto boendesegregation. Verkan av handlingsplanen i praktiken bör också utvärderas regelbundet.

Sedan 2010 har en positiv utveckling skett i flertalet av stadsdelarna med utbredd utanförskap, där sysselsättningsgraden och andelen som går ut grundskolan med behörighet till gymnasieskolan har ökat. I flera fall är det en större ökning i stadsdelarna än i kommunen, vilket tyder på en minskad segregation utifrån dessa variabler.

Regeringens bedömning är att boendesegregationen till stor del uppstått på grund av skillnader mellan utrikes- och inrikes föddas situation på arbetsmarknaden i kombination med bostadsmarknadens struktur. Bostadsmarknaden i Sverige är segmenterad. Det innebär att det finns en stark koncentration av enskilda upplåtelseformer – att vissa områden domineras av hyresrätter, andra av småhus och ytterligare andra av bostadsrätter. Eftersom olika befolkningsgrupper är olika mycket

representerade i olika upplåtelseformer bidrar denna segmentering till en etnisk och socioekonomisk segregation.

Boendesegregationen – att olika befolkningsgrupper bor åtskilda från varandra – kan alltså delvis förklaras med hur man historiskt har planerat svenska städer och att de ekonomiska förutsättningarna mellan hushåll är ojämlika. I diskussionen om segregation uppmärksammas oftast bostadsområden med de sämsta sociala villkoren, definierade som hög andel arbetslösa, fattiga, bidragstagare samt nyanlända invandrare.

Regeringens arbete med urban utveckling utgår i första hand från samverkan och stöd utifrån myndigheternas och kommunernas ordinarie verksamhet för ett minskat utanförskap. Som ett komplement pågår en statlig satsning inom skolområdet och ett prestationsbaserat stimulansbidrag på 200 miljoner kronor fördelas till nio berörda kommuner under 2013-2014.

Det urbana utvecklingsarbetet syftar till att skapa:

- bättre levnadsvillkor i stadsdelar med utbrett utanförskap,
- minskade socioekonomiska skillnader inom städerna och regionerna,
- färre stadsdelar med utbrett utanförskap.

Den övergripande inriktningen för regeringens arbete inom urban utveckling är en positiv utveckling i stadsdelar med ett utbrett utanförskap. Målsättningen för arbetet är att stadsdelar som präglas av låg förvärvsfrekvens, högt uttag av långvarigt försörjningsstöd och låg behörighet till gymnasiet ska förbättras och att skillnaderna jämfört med övriga stadsdelar i kommunen minska.

För att nå målsättningen krävs insatser på strukturell nivå, områdes-, och individnivå. Det är således mycket centralt att inte bara arbeta med stadsdelarna som är i fokus, utan att också utifrån förståelsen att samhällsutvecklingen påverkar och påverkas av den övriga staden och regionen. Samverkan sker mellan kommuner och myndigheter för att effektivisera metoderna för att minska utanförskapet.

Nio kommuner med 15 stadsdelar omfattas av det urbana utvecklingsarbetet. Regeringen bidrar genom ett särskilt uppdrag till Boverket och berörda länsstyrelser med resurser för utvärdering, kunskapsinhämtning, kunskapsutbyte och kunskapsspridning. Regeringen har även gett Statens skolverk i uppdrag att under 2012-2014 stödja ett urval av grundskolor i utanförskapsområden. Syftet med uppdraget ska vara att utveckla metoder som är vetenskapligt grundade och verkningsfulla för att stödja eleverna i deras kunskapsutveckling och höja kunskapsresultaten.

Statistiska centralbyrån tar fram registerdata om integration på stadsdelsnivå. Brottsförebyggande rådet har uppdrag att ta fram brottsstatistik på stadsdelsnivå för de stadsdelar som särskilt berörs av det urbana utvecklingsarbetet.

Kommuner i Sverige deltar i URBACT, ett europeiskt program för utbyte och lärande som arbetar för att främja hållbar stadsutveckling. URBACT arbetar med samverkan mellan städer för att hitta lösningar på stora urbana utmaningar. Programmet hjälper också städer att utveckla pragmatiska lösningar som är nyskapande och hållbara och som integrerar såväl den ekonomiska, sociala som den ekologiska dimensionen.

Under 2013 har de nio kommunerna med 15 utvalda stadsdelar i fått dela på 100 miljoner kronor i prestationsbaserade stimulansmedel. Ytterligare 100 miljoner kr ska fördelas under 2014. Syftet är att kommunerna ska förstärka arbetet mot utanförskap. I fördelningen av medel beaktas skillnaderna mellan utvecklingen för sysselsättning, skolresultat och socialbidrag i stadsdelarna och för utvecklingen i kommunerna. Boverket följer upp resultaten av de prestationsbaserade stimulansmedel och följer hur kommunerna arbetar med urban utveckling.

Vidare har regeringen som ett led i sin politik mot utanförskap gett Diskrimineringsombudsmannen i uppdrag att förbereda en lokalisering av myndighetens verksamhet till Tensta/Rinkeby – ett utsatt område i Stockholms kommun. Beslutet syftar till att bidra till att bryta negativa utflyttningsspiraler i några av Stockholms ytterstadsområden där det finns ett utbrett utanförskap. Utöver detta förbereder kommunala förvaltningar och bolag att flytta verksamhet till olika delar av ytterstaden. Totalt innebär förslaget en omlokalisering av drygt 1500 arbetsplatser från innerstaden till utsatta områden. Det kan innebära ett uppsving för lokala företag när fler personer går till lunchrestaurangerna och handlar i butikerna.

2. För personer som är bosatta i Sverige utan uppehållstillstånd och aldrig har sökt asyl eller begärt uppehållstillstånd, rekommenderar ECRI att de svenska myndigheterna undantar barn, gravida kvinnor och personer med akuta tillstånd eller som lider av allvarliga smittsamma sjukdomar från det gällande utestängandet från gratis sjukvård.

En ny lag, lagen (2013:407) om hälso- och sjukvård till vissa utlänningar som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd, trädde i kraft den 1 juli 2013. Lagen reglerar landstingens skyldighet att erbjuda personer som vistas i Sverige utan tillstånd hälso- och sjukvård inklusive tandvård. Den nya lagen innebär att dessa personer ges samma rätt till sjukvård som

asylsökande. Asylsökande barn ska erbjudas samma hälso- och sjukvård som barn som är bosatta i landet. Vuxna asylsökande ska erbjudas vård som inte kan anstå, mödrahälsovård, vård vid abort och preventivmedelsrådgivning. Med personer som vistas i landet utan tillstånd menas dels personer som aldrig har gett sig till känna för myndigheter, dels personer som har haft rätt att vistas i landet men för vilka denna rätt har upphört.

3. ECRI uppmantrar de svenska myndigheterna att snarast införa åtgärder för att lösa de problem som uppstår med familjeåterförening på grund av svårigheter att skaffa fram identitetspapper i ursprungslandet.

Sveriges internationella åtaganden innebär vissa skyldigheter att kontrollera personer som reser in i landet. Syftet med kontrollerna är bl.a. att förhindra olaglig invandring och människohandel. Den 18 januari 2012 meddelade Migrationsöverdomstolen en vägledande dom angående identitetskravet vid familjeåterförening (MIG 2012:1). Domen innebar en bevislättning i fråga om identitetskravet i vissa fall av familjeåterförening. Domstolen fann att de samhällsintressen som motiverar ett högt beviskrav avseende identitet ska vägas mot utlänningens, i såväl internationell som inhemsk rätt, erkända intresse av familjeåterförening och att kunna utöva familjeliv. Vid avvägningen i det enskilda fallet bör en proportionalitetsbedömning göras. Har sökanden svårigheter att skaffa fram godtagbara handlingar kan det i det enskilda fallet vara tillräckligt att sökandens uppgivna identitet framstår som sannolik för att uppehållstillstånd ska kunna beviljas. En av flera komponenter i domstolens resonemang var att släktskapet mellan föräldrarna och barnet hade påvisats genom DNA-test. Med hänvisning till nämnda dom beslutade Migrationsverket den 21 februari 2012 om ett rättsligt ställningstagande angående kraven på klarlagd identitet och pass i ärenden om uppehållstillstånd. Den 15 augusti 2014 meddelade Migrationsöverdomstolen en vägledande dom i ytterligare ett anknytningsmål med bäring på bevislättningsregeln. I domen förtydligar Migrationsöverdomstolen bl.a. att det inte är en förutsättning för att bevislättningen, som slogs fast i domen 2012, ska gälla att föräldrar och barn har levt tillsammans i hushållsgemenskap innan anknytningspersonen kom till Sverige.

Bestämmelser om DNA-analys infördes i utlänningslagen den 1 juli 2006. Reglerna innebär bl.a. att Migrationsverket ska erbjuda DNA-analys om den övriga utredningen om släktskapet inte är tillräcklig för att uppehållstillstånd ska kunna beviljas och det inte är uppenbart att det angivna släktskapet inte föreligger. Reglerna är i första hand avsedda att

underlätta för familjeåterförening mellan minderåriga barn och deras föräldrar men är tillämpliga även i andra anknytningsärenden då biologiskt släktskap åberopas.

Rättsutvecklingen pågår alltjämt genom vägledande domar från Migrationsöverdomstolen och regeringen följer denna utveckling. Det är möjligt att lagstiftningen kan komma att behöva kompletteras eller justeras beroende på utvecklingen. Migrationsöverdomstolens domar och Migrationsverkets rättsliga ställningstaganden medför emellertid en möjlighet att situationsanpassa beviskraven. Denna flexibilitet är eftersträvansvärd och skulle försvinna om beviskrav lagreglerades.